

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Ndz/1/2018
Identifikačné číslo spisu: 8018200546
Dátum vydania rozhodnutia: 25.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8018200546.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: JUDr. Silvia Kollárová, advokátka, zapísaná v zozname advokátov vedenom SAK pod č. 3238, IČO: 42027047, DIČ: 1033273868, proti žalovanému: Krajskému súdu v Prešove, Hlavná č. 22, 080 01 Prešov, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia, konajúc o vylúčení sudkyne JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a sudcov Krajského súdu v Prešove z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp.zn. 2S/81/2018, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Prešove JUDr. Katarína Morozová Nemcová, JUDr. Anna Kovaľová, JUDr. Peter Tobiaš, JUDr. Milan Majerník, JUDr. Jozef Angelovič, JUDr. Daniela Babinová, JUDr. Martin Baran, JUDr. Michal Boroň, JUDr. Branislav Breza, JUDr. Jaroslav Bugel', JUDr. Jana Burešová, JUDr. Emil Dubňanský, JUDr. Peter Farkaš, JUDr. Martin Fil'akovský, JUDr. Monika Halkóciová, JUDr. Marián Hoffmann, PhD., JUDr. Anna Ilčinová, JUDr. Monika Jusková, JUDr. Ingrid Kalináková, JUDr. Antónia Kandrávová, JUDr. Viera Kandriková, JUDr. Gabriela Klenková, PhD., JUDr. Marek Kohút, Mgr. Miloš Kolek, JUDr. Marek Koščo, JUDr. Karol Krochta, Mgr. Ivo Maruščák, JUDr. Vladimír Monok, JUDr. Eva Pirkovská, JUDr. Eva Rešatková, JUDr. Zlata Simková, JUDr. Marián Sninský, JUDr. Peter Straka, JUDr. Eva Šofranková, JUDr. Monika Tobiašová, JUDr. Gabriela Világiová, JUDr. Eliška Wagshalová, JUDr. Martina Zeleňáková, JUDr. Viera Zol'áková a JUDr. Rastislav Varga n i e s ú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp.zn. 2S/81/2018.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove (ďalej len „správny súd“) pod sp.zn. 2S/81/2018 vzniesla 11. septembra 2018 JUDr. Katarína Morozová Nemcová - predsedníčka senátu správneho súdu námietku zaujatosti, ku ktorej sa vyjadrili sudcovia správneho súdu. V oznámení JUDr. Katarína Morozová Nemcová uviedla, že jej bola 7. septembra 2018 predložená vec 2S/81/2018 žalobkyne JUDr. Silvie Kollárovej proti Krajskému súdu v Prešove o preskúmanie rozhodnutia 1Sprl/44/2018 z 27. júna 2018, ktorým rozhodla predsedníčka správneho súdu vo veci odvolania žalobkyne proti rozhodnutiu Okresného súdu Kežmarok č.k. 1Sprl/13/2018 z 15. mája 2018.

2. JUDr. Katarína Morozová Nemcová sa vyjadrila, že vzhľadom k účastníkom konania vo veci sa cíti byť zaujatá, nakoľko možno mať odôvodnené pochybnosti o jej nezaujatosti, pretože predsedníčka správneho súdu JUDr. Anna Kovaľová je nadriadenou JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej. S poukazom na ustanovenie § 87 ods. 1 SSP preto žiadala o vylúčenie z konania v predmetnej veci.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej ako predsedníčky senátu správneho súdu, ako aj vo výroku tohto rozhodnutia uvedených sudcov.

4. Najvyšší súd, ako nadriadený správny súd posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej, ako aj ostatných sudcov z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

5. Podľa § 87 ods. 1 zákona Národnej rady SR č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok, (ďalej len „SSP“), sudca správneho súdu je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, ich zástupcov alebo k osobám zúčastnených na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti, alebo ak konal, či rozhodoval vo veci ako zamestnanec orgánu verejnej správy.

6. Podľa § 88 ods. 1 SSP, ak sudca správneho súdu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť, zistí skutočnosti, pre ktoré je vylúčený, oznámi ich bezodkladne predsedovi súdu; v konaní môže urobiť len také úkony, ktoré nepripúšťajú odklad. Predseda súdu oznamuje svoje vylúčenie podpredsedovi súdu.

7. Podľa § 92 SSP správny súd predloží vec s vyjadrením namietaného sudcu nadriadenému správne mu súdu do siedmich dní od uplatnenia námietky zaujatosti.

8. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a) k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b) k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k ním, c) k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b), alebo d) k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b/ a c/, d/) alebo rozhodovanie ako zamestnanec orgánu verejnej správy.

9. Najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že relevantný je iba taký vzťah, ktorý by (vzhľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

10. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 87 až § 91 SSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

11. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami SSP, ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

12. ESLP pri riešení otázky neustrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty neustrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku).

13. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Rozhodujúci však nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Samotný objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávaniu sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Objektívnu nestrannosť však nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

14. Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov vyplýva (o. i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

15. V danom prípade je námietka zaujatosti sudkyne, ako aj ostatných sudcov správneho súdu odôvodňovaná tým, že sudcovia vykonávajú súdnictvo na Krajskom súde v Prešove, ktorý je v prejednávanej veci žalovaným, a že predsedníčka správneho súdu JUDr. Anna Kovaľová rozhodla vo veci odvolania žalobkyne, a ktorú skutočnosť považuje JUDr. Katarína Morozová Nemcová, ako aj ostatní sudcovia za dôvod pre vznik pochybností o nezaujatosti konania a rozhodovania namietaného sudcu aj sudcov.

16. Najvyšší súd, ako nadriadený správny súd uvádza, že samotná skutočnosť, že určitý účastník konania z dôvodov, ktoré považuje za závažné, podal žalobu proti súdu, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo, sama osebe ešte nezakladá dôvod na pochybnosti o nezaujatosti tohto sudcu. Je potrebné dôsledne rozlišovať medzi súdom (proti ktorému návrh smeruje) a sudcom (ktorý na tomto súde vykonáva súdnictvo) a mať pri tom na zreteli, že ich vzájomný vzťah nie je vzťahom zamestnaneckým alebo služobným. Vymenovaním za sudcu vzniká a zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu, z ktorého vyplývajú vzájomné práva a povinnosti sudcu a štátu; za štát v týchto vzťahoch nekoná súd, na ktorom sudca vykonáva súdnictvo, ale ústredný orgán štátnej správy súdov - viď § 25 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Treba dodať, že v zmysle § 2 ods. 2 tohto zákona sudca je pri výkone funkcie sudcu nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prietrahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom.

17. Pokiaľ ide o objektívne aspekty nestrannosti, na ktoré poukázala JUDr. Katarína Morozová Nemcová, ako aj ostatní sudcovia (žalovaný je účastníkom konania voči ktorému správna žaloba smeruje a vec bola pridelená na rozhodnutie sudkyňi pôsobiacej u žalovaného) je potrebné konštatovať, že len samotná obava (možná pochybnosť) z nestrannosti nestačí na založenie objektívnych pochybností o nedostatku zaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a nestranne. V tejto súvislosti je nutné taktiež zdôrazniť, že relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

18. Záverom najvyšší súd, ako nadriadený správny súd uvádza, že Krajský súd v Prešove, zastúpený predsedníčkou súdu JUDr. Annou Kovaľovou v predmetnej veci rozhodoval ako príslušný orgán podľa §19 ods. 2 zákona č. 211/200 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v zmysle § 58 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov. Je nevyhnutné absolútne profesionálne pristupovať k prejednávanej veci a nemožno pochybovať o zachovaní nezávislého prístupu sudcov, okrem iného aj z toho pohľadu, že predsedníčka súdu nemôže byť v tomto prípade vnímaná ako nadriadená.

19. Vychádzajúc z oboch uvedených hľadísk (objektívnej a subjektívnej stránky sudcovskej nezávislosti), Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil naplnenie predpokladov na vylúčenie JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a ani vo výroku tohto rozhodnutia uvedených sudcov správneho súdu z prejednávania a rozhodovania danej veci.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.